

Рибікова Г. В., старший викладач,
Конончик Ю. М., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ АДВОКАТСЬКОГО ЗАПИТУ

З набуттям чинності Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закон), на перший погляд, покращилось законодавче врегулювання питань, пов'язаних з адвокатським запитом. Але, на жаль, попри позитивний розвиток нормативної складової, слід зауважити, що правозастосовна практика є досить суперечливою [2]. Кожен адвокат рано чи пізно стикається з проблемою отримання інформації за адвокатським запитом.

Відповідно до Закону адвокатський запит – письмове звернення адвоката до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань про надання інформації, копій документів, необхідних адвокату для надання правової допомоги клієнту [1].

Беззаперечною перевагою Закону є те, що передбачається обов'язковість відповіді на адвокатський запит. Зокрема, чітко встановлюються часові рамки, протягом яких адвокату має бути дана відповідь на направлений запит. Ненадання ж відповіді у встановлений Законом строк тягне за собою притягнення до адміністративної відповідальності посадових осіб, що неправомірно відмовили у наданні інформації, або прострочили надання інформації, або надали неповну або невідповідну дійсності інформацію [1]. У цьому зв'язку внесено відповідні зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Варто звернути увагу на те, що Закон передбачає обов'язок адвоката додавати до запиту копію свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю, ордера або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги. Як виявляється, ордер входить у вичерпний перелік документів, що посвідчують повноваження адвоката по наданню правової допомоги. В свою чергу, ордер розкриває інформацію про клієнта. Адже додаючи ордер, адвокат змушений розкрити інформацію, яка цим же Законом віднесена до адвокатської таємниці.

Адвокати, що надсилають запити, не надаючи відповідних документів, отримують відписки із зазначенням того, що адвокатський запит не відповідає вимогам статей 24, 26. Таким чином, з одного боку положення

нового Закону ніби вирішують проблему отримання відповіді на запит, а з іншого – не узгоджуються з інститутом адвокатської таємниці.

Незважаючи на те, що Закон встановлює обов'язковість надання відповіді на адвокатський запит і будь-які ухилення від надання інформації мають своїм наслідком притягнення до відповідальності, все ж «шляхи відступу» в ньому збережені і позначені терміном «інформація з обмеженим доступом». Оскільки сам Закон визначення інформації з обмеженим доступом не містить, звертатися доводиться до Закону України «Про інформацію» та Закону України «Про доступ до публічної інформації». Аналіз цих законів дає можливість зрозуміти, що статус інформації з обмеженим доступом може бути присвоєний практично будь-якій інформації, яка може знадобитися адвокату.

Аналізуючи адвокатську практику, можна виділити такі проблеми реалізації чинного законодавства, яке регулює адвокатський запит:

1) проблема забезпечення безоплатності надання інформації адвокату, оскільки бувають випадки, коли за інформацію вимагають оплату, тобто фактично ставлять адвоката перед вибором між відмовою в наданні інформації та вимогою оплатити відповідь на адвокатський запит;

2) проблема визначення кола інформації з обмеженим доступом;

3) проблема реєстрації адвокатського запиту, оскільки іноді виникають ситуації, коли адвокат особисто приносить адвокатський запит, а через деякий час при зверненні виявляється, що даний адвокатський запит ніколи не реєструвався та його взагалі ніби не існувало;

4) проблема розкриття адвокатської таємниці при наданні витягу з договору про надання правової допомоги, ордера або доручення органу, уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги. Адже більшість державних організацій, а переважно це прокуратура та інші правоохоронні органи, відмовляють у наданні інформації на підставі того, що до адвокатського запиту не додано договір про надання правової допомоги.

Ми бачимо наступні шляхи для вирішення даних проблем:

1) ввести до Закону норми про безоплатність надання інформації за адвокатським запитом;

2) конкретизувати в Законі визначення кола інформації з обмеженим доступом або скасувати це положення взагалі;

3) забезпечити збереження інформації про клієнта при зверненні адвоката із запитом.

Отже, актуальним на сьогоднішній день є продовження роботи із забезпечення реальних гарантій застосування професійних прав адвоката, в тому числі на звернення із адвокатським запитом.

Література

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 27. – Ст. 282.
2. Блог Адвокатської Компанії Прайм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.law-prime.com.ua/>

УДК 347. 965.1/3 (043.2)

Рибікова Г. В., старший викладач,
Новицька Т. А., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ЧЕСНІСТЬ ТА ПРАВДИВІСТЬ У ВІДНОСИНАХ «АДВОКАТ-КЛІЄНТ»

Бездоганна чесність при веденні справ – керівний принцип адвокатської діяльності як суспільної служби [1].

Деякі науковці вважають поняття чесність і правдивість синонімами. Так, Полянський Н. Н. щодо цієї тематики вказував на те, що «обов'язок бути правдивим, якщо не для всякого захисника, то для члена адвокатської корпорації повинен бути обов'язком, що відноситься до області добрих звичаїв корпорації» [2].

Але між принципами правдивості і чесності є різниця. Принцип правдивості трактується як повідомлення тільки правдивої, суб'єктивно-істинної інформації. Принцип чесності значно ширше, він певною мірою припускає суб'єктивно чесне відношення до висловлювання індивідуальних оцінок, особистої думки, власної правової позиції, а також, що є не менш важливим, чесна (тобто порядна, гідна, моральна) поведінка адвоката у взаємовідносинах з людьми, що оточують його: колегами, клієнтами, судом, представниками правоохоронних органів, ЗМІ тощо.

Отже, принцип чесності, як такий, включає до себе і принцип правдивості.

Не викликає сумніву, що довіра є необхідним елементом взаємозв'язку між адвокатом і його клієнтом, в основі якої мають бути покладені і принцип чесності, і принцип правдивості. Відносини «адвокат-клієнт», за відсутності чесності у адвоката (його корисність для клієнта і репутація в професійному колі) і так є досить крихкими за своєю природою, тому можуть бути досить легко зруйновані. Довіру до адвоката, в цьому випадку, не врятує ані його професійна компетентність, ані сумлінність у виконанні покладених на нього обов'язків.

Іншим проявом принципу чесності в адвокатській професії є те, що при наданні правової допомоги клієнтові, адвокат ніколи не повинен свідомо